

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

25 sentyabr 2019-cu il № 74 (2391)

Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyev "Əsrin müqaviləsi"nin 25 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə keçirilən mərasimdə iştirak edib

Sentyabrın 20-də Heydər Əliyev Mərkəzində "Əsrin müqaviləsi"nin 25 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə mərasim keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə iştirak edib.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə nitq söyləyib.

- Hörmətli xanımlar və cənablar, əziz dostlar.

Bu gün Azərbaycanda çox əlamətdar bir gündür. Bu gün biz Neftçilər Günü qeyd edirik. Bütün Azərbaycan neftçilərini peşə bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, onlara yeni uğurlar, yeni qələbələr arzulayıram.

Neftçi peşəsi Azərbaycanda həmişə çox hörmətli peşə olub. Bu gün də belədir, sabah da belə olacaq. Azərbaycan neftçiləri ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artırılması istiqamətində çox böyük işlər görüblər, böyük töhfələr veriblər. Bu gün Azərbaycanın neft-qaz sektoru öz yeni inkişaf dövrünü yaşayır.

Bildiyiniz kimi, dünyada sənaye üsulu ilə ilk neft məhz Azərbaycanda hasil edilmişdir. Bu gün şəhərimizin mərkəzində dünyanın ilk neft quyusu bir turizm obyektinə kimi fəaliyyət göstərir. O gündən bu günə qədər Azərbaycanda böyük həcmdə neft hasil edilmişdir. Bildiyiniz kimi, dəniz yataqlarından da dünya miqyasında ilk neft Azərbaycanda hasil edilmişdir və bu gün biz Azərbaycan neft sənayesinin yeni mərhələsinin şahidiyik.

Bu gün Azərbaycan nefti müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmət göstərir. Biz hamımız yaxşı xatırlayırıq ki, "Əsrin kontraktı"nın imzalanması ölkəmizin yeni mərhələyə qədəm qoymasına şərait yaratdı. 1990-cı illərin əvvəllərində gənc müstəqil Azərbaycan dövləti çox böyük çətinliklərlə, çağırışlarla üz-üzə qalmışdı. O vaxtkı hakimiyyətin sərəştəsizliyi, yarıtmaçılıq, xəyanətəkar addımları ölkəmizi uçurum kənarına qoymuşdu. 1991-1993-cü illər ağır faciəli illər kimi tariximizdə qala-

caq. Ölkəmizi böhran bürümüşdü - siyasi, iqtisadi böhran, sənaye iflic vəziyyətdə idi. İqtisadi sahədə yaşanan tənəzzül gənc müstəqil ölkənin inkişafı üçün çox böyük maneələr törədirdi.

Azərbaycan xalqı özünə xas müdriklik nümayiş etdirərək 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevə üz tutub, onu hakimiyyətə dəvət etmişdir. O gündən bu günə qədər Azərbaycan sabitlik dövrü yaşayır, Azərbaycan inkişaf yolu ilə gedir. 1993-cü ildən bu günə qədər aparıl-

an islahatlar, görülmüş işlər Azərbaycanı dünya miqyasında uğurla inkişaf edən ölkə kimi tanıdır. O vaxt iqtisadi və siyasi sahədə yaşanan böhran böyük təhlükə mənbəyi idi. Heydər Əliyevin cəsarəti, uzaqgörənliyi, fədakarlığı Azərbaycanı bütün bələlərdən qoruya bilmişdir. Vətəndaş müharibəsinə son qoyuldu, Azərbaycan islahatlar yoluna qədəm qoydu. Müstəqil dövlətin Konstitusiyası qəbul edildi. Qeyri-qanuni silahlı birləşmələr tərk-silah edildi, ölkə-

də qayda-qanun yaradıldı. Əlbəttə ki, ölkəmizin gələcək inkişafı ilə bağlı ciddi addımlar atılmalı idi və "Əsrin kontraktı"nın imzalanması bu addımlar sırasında xüsusi yer tutur.

"Əsrin kontraktı"nın imzalanması tarixi hadisədir. Bu kontraktın faydasını bu gün Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı görür. Təsəvvür etmək çətindir ki, əgər "Əsrin kontraktı" imzalanmasaydı, Azərbaycan o vaxt nəyin hesabına öz iqtisadi inkişafını təmin edə bi-

lirdi. Biz nəyin hesabına uğurla inkişaf edə bilirdik. "Əsrin kontraktı"nın bizim müstəqil tariximizdə xüsusi yeri, xüsusi rolu var. Bu kontraktın imzalanması da asan məsələ deyildi. Uzun müddət ərzində aparılan danışıqlar nəticə vermirdi. Əlbəttə, hər iki tərəf çalışırdı ki, özü üçün daha əlverişli və məqbul şərtləri əldə etsin. Hesab edirəm ki, biz "Əsrin kontraktı"nın təmsalında beynəlxalq əməkdaşlığın müsbət tərəfini görürük. Çünki həm sərmayə qoyan tərəf - investorlar, həm də ki, Azərbaycan dövləti maraqlar balansını taparaq ən məqbul şərtlərlə özləri üçün bu kontraktı imzaladılar. Əgər investorları kontraktın şərtləri qane etməsə, onda, əlbəttə ki, heç bir kontraktın imzalanmasından söhbət gedə bilməz. Eyni zamanda, Azərbaycan dövlətinin maraqları da tam şəkildə təmin edildi. Bu gün kontraktın icrasının nəticəsi olan yeniləşən, müasirləşən, güclənən Azərbaycan bu sözlərimin əyani sübutudur.

Mən danışıqların son mərhələsini yaxşı xatırlayıram. Amerikanın Hyuston şəhərində bir aydan çox danışıqlar gedirdi. Bu danışıqlar hələdə rol oynamışdır. Kontraktın qüvvəyə minməsi Azərbaycanı yeni inkişaf yoluna çıxardı və bu gün "Əsrin kontraktı" bizim neft sənayemizin inkişafında öz rolunu oynayır. İki il bundan əvvəl kontraktın müddətinin 2050-ci ilə qədər uzadılması göstərir ki, 1994-cü ildə nə qədər düzgün qərar qəbul edilmişdir.

"Əsrin kontraktı" ulu öndər Heydər Əliyevin neft strategiyasının tərkib hissəsidir, onun başlanğıcıdır. Məhz Heydər Əliyevin cəsarəti, müdrikliyi sayəsində Azərbaycan özünü dünyaya təqdim edə bildi. Tarixdə ilk dəfə xarici şirkətlər Xəzər dənizində neft-qaz yataqlarının işlənilməsində iştirak etməyə başlamışlar. "Əsrin kontraktı"nın imzalanması nəticəsində on minlərlə yeni iş yeri yaradılmışdır. Azərbaycanda minlərlə şirkət bu kontraktın icrasında podratçı kimi fəaliyyət göstərir. Yəni, "Əsrin kontraktı"nın çox böyük faydası var.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Prezident İlham Əliyev "Əsrin müqaviləsi"nin 25 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə keçirilən mərasimdə iştirak edib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Eyni zamanda, o vaxt Azərbaycan dünyada riskli bir ölkə kimi tanınırdı. Ermənistanın ölkəmizin torpaqlarını işğal etməsi, gedən vətəndaş müharibəsi, iqtisadi çətinliklər, bir daha demək istəyirəm ki, Azərbaycanı investisiya üçün əlverişli ölkə kimi təqdim edə bilməzdi. O vaxt ulu öndər Heydər Əliyevin xidmətlərindən biri də o olmuşdu ki, investorları inandıra bilmədi və Dövlət Neft Şirkətinin rəhbərliyi - bizim dostumuz rəhmətlik Natiq Əliyev, Xoşbəxt Yusifzadə, Valeh Ələsgərov, mən və digər əməkdaşlar çalışdıq investorları inandıraq ki, Azərbaycana sərmayə qoymaq olar, sərmayə qoymaq lazımdır və Azərbaycana bu gün sərmayə qoyan sabah böyük fayda görecək. Belə də oldu. "Əsrin kontraktı"nın icrasına qoyulmuş sərmayə artıqlaması ilə qaytarıldı. Xarici investorlar milyardlarla dollar gəlir əldə etdilər. Azərbaycan dövləti yüz milyard dollardan çox gəlir əldə etdi.

Yəni, bir daha demək istəyirəm ki, bu, dünya təcrübəsində özünə layiqli yer tutan kontraktıdır. Çünki həm dövlətin, həm də investorların maraqları təmin olundu. Eyni zamanda, neftdən əldə edilmiş gəlirlər ölkəmizin sürətli inkişafına şərait yaratdı. Biz dünyada neft sənayesində gedən işlərdən xəbərdarıq. Bir çox hallarda neft xoşbəxtlik gətirmir, faciə gətirir, qarşudurma gətirir, qeyri-bərabərlik gətirir, ədalətsizlik gətirir. Azərbaycanın təmsalında neft xeyir gətirib. Çünki neftdən əldə edilmiş gəlirlər ümumi inkişafımıza sərmayə kimi qoyuldu. Sosial məsələlərin həlli üçün şərait yaratdı. Ölkəmizin beynəlxalq mövqelərinin möhkəmləndirilməsi üçün imkan yaratdı. Müasirləşən şəhərlər, abadlaşan kəndlər, ölkədə gedən quruculuq, abadlıq - bütün bunların təməlinə bizim neft sənayemiz dayanır.

Biz, əlbəttə ki, bu gün iqtisadi sahədə şaxələndirmə yolunu seçmişik. Yəni, neftdən asılılığı aşağı salmağa çalışırıq, qeyri-neft sektorunu inkişaf etdiririk. Ancaq bilməliyik ki, bu gün və sabah ölkəmizin aparıcı sektoru neft-qaz sektorudur. Bu gün və sabah ölkəmizin uğurlu inkişafı üçün bizim qəhrəman neftçilərimizin əməyi əvəzolunmazdır. Məhz bizim neftçilərimiz bu gün Azərbaycanın qüdrətini, inkişafını təmin edirlər. Ona görə neft-qaz sektorunun bundan sonra da uğurla inkişafı prioritet məsələlərdən biridir. Mən yenə də bunu ona görə deyirəm ki, biz iqtisadi inkişafı bağlı apardığımız siyasəti təbii olaraq qeyri-neft sektoru üzərində qururuq. Ancaq bilməliyik ki, əgər neft sektoru inkişaf etməsə, bi-

zim qeyri-neft sektorumuz bu gün ölkəmizin tələbatını ödəyə bilməz.

"Əsrin kontraktı"nın imzalanmasından sonra xarici şirkətlər anladılar ki, Azərbaycana sərmayə qoymaq olar və sərmayə qoymaq lazımdır. Yaxşı xatırlayıram, bir çox xarici şirkət Azərbaycana üz tutub, təkliflərini irəli sürüb və bizimlə əməkdaşlıq etmək haqqında öz niyyətini ifadə etmişdir. Beləliklə, "Əsrin kontraktı"ndan sonra onlarla kontrakt, 40-a yaxın pay bölgüsü sazişi imzalandı. Düzdür, onların bir hissəsinə xitam verildi. Çünki orada kəşfiyyat işlərində lazımı həcmdə neft-qaz resursları tapılmadı. Ancaq digər layihələr bu gün qüvvədədir və bizim qüdrətimizi daha da artırır. Xüsusilə, "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağının işlənilməsinə qeyd etmək istərdim. "Şahdəniz" üzrə kontrakt "Əsrin kontraktı"ndan iki il sonra - 1996-cı ildə imzalandı. O vaxt dünya enerji aləmində qaz yataqları o qədər də böyük əhəmiyyət kəsb etmirdi. Bu gün təbii qaz enerji təhlükəsizliyi üçün həlledici məsələdir. Ancaq o vaxt belə deyildi. Ona görə "Şahdəniz" üzrə kontraktın imzalanması da tarixi hadisədir. Bu gün "Şahdəniz" Cənub Qaz Dəhlizinin əsas resurs bazasıdır. "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağı dünyanın ən böyük yataqlarından biridir. "Azəri-Çıraq-Günəşli" və "Şahdəniz" yataqları eyni əhəmiyyətə malikdir.

Ondan sonra neft-qaz kəmərləri inşa edilməyə başlanmışdır. Bakı-Novorossiysk kəməri yenidən quruldu. Bakı-Supsa kəməri 1999-cu ildə işə salındı. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, hansı ki, ulu öndər Heydər Əliyev özü şəxsən bu kəmərin təməlini qoymuşdu, - 2006-cı ildə biz tərəfdən uğurla başa çatdırıldı. 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri istifadəyə verildi və Azərbaycan öz təbii qazını ixrac etməyə başladı. 2012-ci ildə Azərbaycan və

Türkiyə arasında TANAP qaz kəməri üzrə saziş imzalanmışdır. "Şahdəniz" yatağının tam miqyasda işlənilməsi üçün bu hadisənin xüsusi yeri vardır. Keçən il biz böyük təntənə ilə həm TANAP-ı, həm Cənub Qaz Dəhlizini rəsmi şəkildə açdıq və bu gün TANAP uğurla fəaliyyət göstərir.

Bütün bunlar bizim tariximizdir. Əlbəttə, bu gün bu məclisdə bir çıxışda neft-qaz sənayesi sahəsində görülmüş bütün işləri sadalamaq qeyri-mümkündür. Buna bəlkə də saatlar, günlər lazımdır. Qazma qurğularının Azərbaycanda tikintisi, on minlərlə Azərbaycan vətəndaşının işlə təmin edilməsi, ölkəmizə gələn gəlirlərdən düzgün istiqamətdə istifadə edilməsi, yəni, bütün bunlar bugünkü reallıqlardır.

Bu gün Azərbaycanın uğurlu inkişafı təmsalında biz məhz o illərdə atılmış addımların təzahürünü görürük. Görürük ki, ulu öndər Heydər Əliyevin bütün başqa xidmətləri ilə bərabər, bu sahədə xalq qarşısında, dövlət qarşısında göstərdiyi xidmətlər ən yüksək qiymətə layiqdir. Biz - onun davamçıları bu sahədə öz işlərimizi davam etdiririk. Bu gün yeni kontraktlar imzalanır, Azərbaycanın neft-qaz sənayesinə böyük maraq var. Azərbaycan beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində, enerji sahəsində böyük uğurlar əldə edib. Mən fürsətdən istifadə edərək, bizim strateji tərəfdaşımızın - BP şirkətinin fəaliyyətini qeyd etmək istərdim. Bizim əsas strateji layihələrimizdə BP əsas tərəfdaşımızdır. Həm "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağının, həm "Şahdəniz" yatağının işlənilməsində, TANAP-da və yeni imzalanmış digər kontraktlar əsasında bizim əməkdaşlığımız uzunmüddətdədir, artıq 25 il tarixi var. Bu əməkdaşlıq bundan sonra ən azı 25-30 il davam edəcəkdir.

Bir məsələni də qeyd etmək istəyirəm. "Əsrin kontraktı"nın ölkəmiz üçün, xalqımız üçün çoxşaxəli faydası var. Ancaq

onlardan biri də kədr hazırlığıdır. Xatırlayıram, 1994-cü ildə kontraktın üzərində iş aparılarkən xüsusi qeyd edirdik ki, biz istəyirik kontraktla Azərbaycan vətəndaşlarının işə cəlb olunması məsələsi göstərsin. Biz istəyirdik ki, bu, bir öhdəlik kimi konsorsiumun şirkətləri üzərinə qoyulsun ki, Azərbaycan mütəxəssisləri tədricən bütün əsas vəzifələrdə işləsinlər və belə də oldu. Əlbəttə ki, birinci illərdə xarici mütəxəssislər çoxluq təşkil edirdi. Ancaq xarici şirkətlər və Azərbaycan tərəfindən aparılmış təlim kursları çox güclü kədr potensialı yaratdı. Mənə verilən məlumata görə, bu gün bu təlimlərdən keçmiş mütəxəssislər BP şirkətinin nəinki Azərbaycanda, bir çox ölkələrdə önəmli layihələrində iştirak edirlər, önəmli vəzifələrdə çalışırlar. Bu gün "Azəri-Çıraq-Günəşli" neft yatağının işlənilməsində çalışanların 90 faizdən çoxu Azərbaycan vətəndaşlarıdır, yəni, bunu biz təmin etdik. Bu, çox böyük sərvətdir. Neft, qaz tükənən sərvətlərdir. İntellektual potensial, bilik, savad, səriştə, təcrübə isə dəyişməz sərvətdir. Bu təlimlərdən keçmiş Azərbaycan vətəndaşları, mütəxəssisləri bu gün çox böyük işlər görürlər, ölkəmizin inkişafına böyük töhfə verirlər. Neftdən əldə edilmiş gəlirlər ölkə iqtisadiyyatının inkişafında istifadə olundu. Biz bunu o istiqamətə yönəldtik. İnfrastruktur tamamilə yeniləndi. Yadınıza salın, 1994-cü ildə bizim infrastrukturumuz nə vəziyyətdə idi, bu gün nə vəziyyətdədir. O vaxt hətta Bakı şəhərinin yarısı təbii qaz ala bilmirdi. Rayonlarda ümumiyyətlə, bundan söhbət gədə bilməzdi. Bu gün Azərbaycanda qazlaşdırma 96 faizdir. Biz ən ucqar dağ kəndlərinə qaz xətləri çəkmişik və bu proses davam etdirilir. Mən Dövlət Neft Şirkətinə tapşırıq vermişəm ki, bu işlər dayanmasın. Düzdür, 96 faiz çox böyük rəqəmdir. Nadir hallarda ölkə-

lərdə bu dərəcədə qazlaşdırma aparılır. Amma biz bunu davam etdirməliyik. O illərdə ölkəmizin yarısı işıqsız qalırdı. Bakı şəhərinin özündə işıq çatışmırdı. Hətta bəzi hallarda saat 12-də televiziya kanalları da fəaliyyətini dayandırır ki, vətəndaşlar elektrikdən az istifadə etsinlər. Çünki elektrik çatışmırdı. Artıq 3 min meqavata yaxın yeni generasiya gücləri yaradılıb və biz nəinki özümüzü təmin edirik, ixrac da edirik.

Yollar bərpad vəziyyətdə idi. Davos Dünya İqtisadi Forumunun hesablamalarına əsasən, bu gün Azərbaycan yolları keyfiyyətinə görə dünya miqyasında 34-cü yerdədir. İcməli su böyük problem idi. Bu gün əhalinin 75 faizi dayanıqlı içməli su ilə təmin edilir və bu proses davam etdirilir.

Məcburi köçkünlər üçün yüzdən çox şəhərcik salındı. Çadır şəhərciklərini biz hələ 2007-ci ildə ləğv etdik. Nəyin hesabına? Neft Fondunun hesabına. Neft Fonduna vəsait haradan gəlir? "Əsrin kontraktı"nın icrasından. Biz yüz minlərlə köçkünü yeni evlər verdik, yeni mənzillər təqdim etdik. Şəhid ailələrinə, müharibə veteranlarına edilən güzəştlər, mənəvi mükafatlar, mənəvi mükafatlar, mənəvi mükafatlar. Yəni, "Əsrin kontraktı"nın çox böyük faydası var və biz vəsaitdən düzgün istifadə etdik. Neft Fondunun gəlirlərindən yalnız büdcə çərçivəsində istifadə etmək mümkündür. Yəni, Azərbaycan vətəndaşları Milli Məclisdə öz təmsilçiləri vasitəsilə bu vəsaitin bölgüsündə iştirak edirlər.

Sosial infrastruktur tamamilə yenidən quruldu, 3200-dən çox məktəb, 640-dan çox xəstəxanaya tikildi və təmir olundu, idman qurğuları inşa edildi. Azərbaycan kosmik dövlətə çevrildi. Bizim 3 peykimiz var. Biz gəlirlərdən istifadə edərək dövlət borcumuzu aşağı səviyyədə saxlayırıq. Bu, ümumi daxili məhsulun cəmi 19 faizini təşkil edir. Bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcumuzdan beş dəfə artıqdır. Bu, hansı ölkələrə ola bilər? Var, amma bu ölkələrin sayı o qədər də çox deyil.

"Əsrin kontraktı"nın faydasından çox danışmaq olar. Bundan sonra da neftin satışından əldə ediləcək gəlirlər, ilk növbədə, sosial məsələlərə, infrastruktur layihələrinə, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə yönəldiləcək ki, Azərbaycanın uzunmüddətli və dayanıqlı inkişafı təmin edilsin.

Mən bu gözəl tarix - "Əsrin kontraktı"nın 25 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə bir daha sizi təbrik etmək istəyirəm. Azərbaycan neftçilərinə yeni uğurlar, yeni qələbələr arzulayıram. Sağ olun.

Azərbaycanın Müdafiə naziri Belarus Təhlükəsizlik Şurasının dövlət katibi ilə görüşüb

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan Belarus Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının dövlət katibi Stanislav Zasın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, tərəflər ölkələrimiz arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu və dövlət başçıları arasında dostluq münasibətlərinin ikitərəfli əməkdaşlı-

ğın inkişafı üçün möhkəm zəmin yaratdığını qeyd ediblər. Azərbaycan ilə Belarus arasında hərbi əməkdaşlığın inkişafına və qarşılıqlı münasibətlərin möhkəmlənməsinə xidmət edən fəaliyyətlərin müza-

kiresi zamanı dövlətlərimizin regional təhlükəsizliyə verdiyi töhfələr xüsusi vurğulanıb.

Ölkələrimiz arasında müxtəlif istiqamətlərdə, xüsusilə hərbi, hərbi texniki və hərbi təhsil sahələrində birgə layihələrin həyata keçirilməsi üçün geniş potensialın olduğunu deyən Müdafiə naziri görüşün önəmini vurğulayaraq bunun ikitərəfli əlaqələrin inkişafına yeni təkan verəcəyinə əminliyini bildirib.

Münasibətlərin inkişafından məmnunluğunu ifadə edən S.Zas Belarusun Azərbaycan ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi, o cümlədən hərbi sahədə əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində perspektivlərin olduğunu qeyd edib.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra digər məsələlər ətrafında müzakirə olunub.

Müdafiə naziri cəbhəboyu zonada tikintisi davam edən hərbi hissələrdə olub

Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanının tapşırığının icrası ilə əlaqədar Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti cəbhəboyu zonada tikintisi davam edən bir neçə hərbi obyektə olublar.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, tikinti işlərinin gedişatını yoxlayan Müdafiə naziri inşaat işlərinin keyfiyyətli aparılması və vaxtında başa çatdırılması ilə əlaqədar müvafiq tapşırıqlar verib.

Hərbi qulluqçumuz həlak olub

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, sentyabrın 20-də gecə saatlarında hərbi hissələrdən birində naməlum şəraitdə Azərbaycan Ordusunun müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Məmmədov Elyarbəy Beyqalı oğlu həlak olub.

Hadisə ilə bağlı hazırda istintaq prosedurları başlanıb. Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi həlak olan hərbi qulluqçunun valideynlərinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir!

Əlahiddə Ümumqoşun Orduda döyüş atışlı taktiki təlimlər keçirilib

"Naxçıvan Hərbi Qarnizonu Qoşunlarının 2019-cu tədris ilinə uzlaşdırma planı"na əsasən, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun artilleriya, reaktiv və tank əleyhinə batareyaları ilə döyüş atışlı taktiki təlimlər keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, döyüş tapşırığının icrasına yaxınlaşdırılmış şəraitdə keçirilən təlimlərdə əsas məqsəd zabitlərin ixtisas biliklərinin təkmilləşdirilməsinə və batareyaların daim döyüşə hazır olmasına yönəldilib.

Planlı və plandankənar hədəflərin tam dəqiqliyi ilə məhv edildiyi təlimlərdə qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olunub.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

23 sentyabr 2019-cu il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 22 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyemberyan rayonunun Voskevan kəndində yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Aşağı Əskipara kəndində, Berd rayonunun Çinari kəndlərində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Koxanəbi, Ağbulaq kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Göyəli kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Ağdam rayonunun işğal altında olan Kəngərli, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Aşağı Seyidəhmədli, Qorqan, Kürdlər, Horadiz kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

24 sentyabr 2019-cu il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 21 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Berd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Koxanəbi, Ağbulaq kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Göyəli kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Ağdam rayonunun işğal altında olan Sarıçalı, Mərzili, Füzuli rayonunun Qorqan, Horadiz kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər və Ağdam rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Los-Anceles səmalarında və küçələrində Qarabağ həqiqətləri

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan sentyabrın 22-də Los-Ancelesə səfər edərək erməni icmasının keçirdiyi mitinqdə çıxış edib. Xatırladaq ki, yarım milyonadək erməninin yaşadığı Los-Anceles vilayəti ABŞ-da ermənilərin ən çox yaşadığı yerdirdir.

Bunu nəzərə alaraq, Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq və etnik təmizləmə siyasəti barədə yerli əhalini geniş şəkildə məlumatlandırmaq üçün həmin gün Los-Anceles səmalarına ingilis dilində böyük hərfli "Karabakh is Azerbaijan! End the Occupation" (Qarabağ Azərbaycanıdır! İşğala Son Qoy!) şüarını daşıyan təyyarələr qaldırılıb. Bütün günü Los-Anceles üzərində dövrə vuran şüar yerli əhali tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycanın Los-Ancelesdəki Baş Konsulluğun-

dan məlumat verilib.

Bundan əlavə, üzərində Qarabağ həqiqətlərini əks etdirən rəqəmsal plakatların olduğu xüsusi maşınlar gün ərzində Los-Ancelesin ən müxtəlif guşələrini dolaşaraq, böyük sayda şəhər sakinini Ermənistanın işğalçılıq siyasəti barədə məlumatlandırır. Plakatlarda Azərbaycanın 20 faiz ərazisinin işğal olunduğu, 1 milyonadək soydaşımızın qaçqın və məcburi köçkünə çevrildiyi, işğal altında olan ərazilərimizdə Azərbaycan mədəniyyətinə qarşı soyqırımı həyata keçirildiyi, Xocalı soyqırımı və digər məsələlər barədə məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın Los-Ancelesdəki baş konsulu Nəsimi Ağayev səfər ərafında Los-Anceles şəhər və vilayət rəhbərliyinə Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətini davam etdirən bir ölkənin baş nazirinin səfə-

rinə etiraz edən məktublar göndərilib. Həmçinin N.Paşinyanın Los-Ancelesə səfəri ABŞ mətbuatında da tənqid olunub. Belə ki, ABŞ-in ən böyük yəhudi qəzeti olan, Los-Ancelesdə nəşr edilən "Jewish Journal" qəzetində, həmçinin "NewzBlaze" qəzetində müvafiq məqalələr dərc olunub. Məqalələrdə Ermənistanın öz qonşusuna qarşı işğalçılıq siyasəti həyata keçirən kriminal bir dövlət olduğu, beynəlxalq hüquq kobud şəkildə pozmaqda davam etdiyi, Ermənistanda nasist generalların milli qəhrəman elan olunduğu, antisemitizmin geniş yayıldığı qeyd olunaraq, belə bir ölkənin baş nazirinin Los-Ancelesdə qəbul olunmasının qeyri-müvafiq olduğu bildirilib. Məqalələr sosial şəbəkələrdə geniş yayılaraq, sadə amerikalılar tərəfindən N.Paşinyanın səfərinin kəskin tənqidinə səbəb olub.

Şəhid məzarlarına və xatirə guşələrinə vətəndaşların diqqəti daha da artırılacaq

"Beynəlmiləli Əlil Döyüşçülər" Fondunun üzvləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının dəstəyi ilə "Şəhidlərin xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə həsr olunmuş tədbirlərin təşkili" layihəsi çərçivəsində Cəlilabad rayonunun Günəşli kəndinin el məzarlığında dəfn edilmiş, ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün müdafiəsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərin məzarlarını ziyarət edib, onların vəziyyətləri ilə bağlı monitorinq keçiriblər.

"Beynəlmiləli Əlil Döyüşçülər" Fondundan AZƏRTAC-a bildirişlər ki, təşkilatın prezidenti Sərraf Oruc bununla bağlı keçirilən tədbirdə rəhbəri olduğu layihənin məqsədi haqqında məlumat verib. Bildirib ki, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda erməni işğalçılarına qarşı gedən döyüşlərdə şəhid olanlar üçün Bakıda və bölgələrdə Şəhidlər xiyabanı salınıb və orada dəfn ediliblər. Bezi şəhidlər isə onların valideynlərinin arzusu ilə Bakının və rayonların el məzarlıqlarında dəfn olunublar. Monitorinq zamanı məlum olub ki, dəfn edilmiş bezi şəhidlərin məzarları və xatirə guşələri onların valideynləri vəfat etdikdən sonra baxımsız qalıb. Lerik rayonunun Rvarud kəndində Qarabağ şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidə, Cəlilabad rayonunun Günəşli kəndinin, Astara rayonunun və rayonun Şiyəkəran kəndinin el qəbiristanlıqlarında şəhid məzarlarının üstündə düzəldilmiş çardaqlar örtükləri isə kənd

sakinləri tərəfindən şəhidlərimizə verilən yüksək dəyərdir.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının məsul işçisi Rasim Mirzəyev bildirib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması, Qarabağ müharibəsi zamanı şəhid olmuş ailələrin sosial müdafiəsi dövlət qurumları tərəfindən təmin olunur və onların sosial təminatı günü-gündən yaxşılaşdırılır. Belə ki, vətəndaşlarımızın sosial problemlərinin həlli istiqamətində dövlətin diqqət və qayğısını artırmaq məqsədilə ulu öndər Heydər Əliyev çoxsaylı müvafiq fərman və sərəncamlar imzalayıb. Hazırda şəhid ailələrinə göstərilən yüksək diqqət və qayğı Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

"Şəhidlərin xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə həsr olunmuş tədbirlərin təşkili" layihəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının 2019-cu ildə qrant müsabiqəsində qalib olmuş ən aktual və cəmiyyət üçün ciddi məsələlərdən biridir.

Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədr müavini ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilov, Vətən Müharibəsi Əlillərinə Kömək İctimai Birliyinin sədr müavini Məcid Məmmədov diqqətə çatdırıblar ki, layihə gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına müsbət təsir göstərəcək. Belə ki, şəhidlərimizin qəhrəmanlıqları gənclərin hərbi vətənpərvərlik ruhunda böyümələri üçün nümunədir.

Ordenli igidlərimiz

Cəsur oğullarımızla fəxr edirik...

Elə bil son vaxtlar zaman çox tez keçir. Zamanın küləyi illəri üzü gələcəyə doğru qovduqca hey qovur. Sanki biz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olanları illərlə əvvəl yox, dünən-sırağagün torpağa tapşırıbmışdıq. Amma bir anlıq nəfəs çəkib tarixin səhifələrini nə boylananda görürük ki, o kədərli çağlardan çox illər ötüb. O vaxtlar iyirmi dörd, iyirmi beş yaşlarında

Şəhidlər xiyabanında dəfn etdiyimiz oğul və qızlarımızın indi 50 yaşları tamam olur.

olur: "Bu dəqiqə gəlirəm". Gənc zabitin cəsəti sayəsində qəsbkarlardan biri məhv edildi, üçü əsir götürüldü.

Cavidin son döyüşü 9 may 1994-cü ildə oldu. Həmin günə qədər isə cəsur zabit onlarla qarlı döyüşdə iştirak etmişdi. Bu əməliyyatlarda düşmənin xeyli canlı qüvvəsini və zirehli texnikasını məhv etmişdi. Hünər və igidliyinə görə komandanlıq dəfələrlə Cavidə mükafatlandırmışdı. Onun üçün isə ən böyük mükafatı işğaldan azad edəcəyi torpaqlar idi. Son döyüşdə qüvvələr bərabər deyildi. Amma nə qədər çətin olsa da, onlar müqavimət göstərər, işğalçıların hücumlarını dayandırmaya çalışırdılar. Artileriyacılar ermənilərin zirehli texnikalarını atəşə tutsalar da, qəsbkarlar addım-addım irəliləyirdilər. Qumbaraatan əsgər Xəqani Məmmədovun yaralanmağı vəziyyəti bir az da çətinləşdirdi. Cavid əsgəri Ziyarəddinə əmr etdi ki, Xəqanini geri çıxarsın. Yarım saat çəkin döyüşdə onları mühasirəyə düşmək təhlükəsi yaranırdı. Bunu gören Cavid geri çəkilmək əmrini verdi. Bu vaxt zabit yoldaşı Rəhim Məmmədov yaralandı.

Onu döyüş mövqeyindən çıxarmaq istəyən əsgər Faiq Əvəzov da yağıların gülləsinə tuş gəldi. Nə qədər çətin olsa da, Cavid onları təhlükəli zondan uzaqlaşdırdı. On mövqeyə qayıdanda artıq vəziyyət çox gərgin idi. Ateş açmaq istərək döyüşçü dostu Nizami Hacıyevlə eyni vaxtda yaralandılar. Qəlpələr onun qolundan dəymişdi. Güllələrdən yayınmaq üçün ikisi də yaxınlıqdakı çalaya sığındılar. Təəssüflər ki, düşmənlər onları görüb tez bir zamanda başlarının üstünü alaraq təslim olmağı tələb etdilər. Amma nə Nazim, nə də Cavid qəsbkarların istəklərini yerinə yetirmədilər. Son anda qumbaralarını sənəllərə sıxdılar. Qumbara partlayışından ermənilərdən də bir neçəsi məhv oldu.

Düşmən Cavidin nəşini bir aydan sonra qayıtdı. Onun ölmündən üç gün sonra isə cəbhədə atəşkəs elan edildi. Cavidin məzarı ikinci Şəhidlər xiyabanındadır. Azərbaycan xalqı qəhrəmanlarını heç vaxt unutmur. Həmişə onlarla fəxr edib öyünür. Cavid kimi igid zabitlərin məzarı böyüməkdə olan nəsillərin daim ziyarətəsinə çevriləcək. İstər əlli yaşda olsun, istərsə də yüz yaşda. Turan xanım üçün isə bu böyük bir təsəllidir.

Döyüşlərdə göstərdiyi igidliyə, qəhrəmanlığa görə Quliyev Cavid Cəlal oğlu ölkə başçısının 25 iyun 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüşdür. Cavid kimi cəsur oğullarla hamımız fəxr edirik!

Vahid MƏHƏRRƏMOV

Bakıda "Qafqaz Qartalı-2019" birgə təliminin açılış mərasimi olub

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan Müdafiə nazirlərinin əldə etdikləri razılığa əsasən, üç ölkənin xüsusi təyinatlı qüvvələrinin iştirakı ilə Bakıda "Qafqaz Qartalı-2019" birgə təlimi başlayıb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, təlimdə hava komponentlərindən də istifadə olunmaqla şərti hədəfin məhv edilməsi, girovların azad edilməsi, yaralıların təxliyə olunması

və digər tapşırıqlar yerinə yetiriləcək.

Oktyabrın 1-dək davam

edəcək təlimdə Pakistan hərbi qulluqçuları müşahidəçi qismində iştirak edir.

Pakistan Ermənistan silahlı qüvvələrinin Dağlıq Qarabağdan dərhal geri çəkilməsini tələb edir

DND xəbər agentliyinin (Dispatch News Desk) Nyu-Yorkdakı müxbirinin verdiyi məlumata görə, Pakistan dünya ictimaiyyətindən Ermənistanı Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən geri çəkməyə məcbur etməsini tələb edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Pakistanın Xarici İşlər naziri Şah Mahmud Qureşi İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının BMT Baş Məclisi çərçivəsində keçirilmiş qrup görüşündə dünyanın Ermənistanı Azərbaycan ərazilərini azad etməsi və işğala son qoyması üçün daha çox təzyiq göstərməsini tələb edib. O qeyd edib ki, Pakistan Azərbaycanı dəstəkləyir və Ermənistan kimi təcavüzkar qüvvələrin dünyadakı əsas güclər tərəfindən sərt şəkildə qınanılmadığı təqdirdə sülhü bərqərar etmək mümkün olmayacaq.

Mahmud Qureşi əlavə edib ki, Dağlıq Qarabağ on illiklər boyunca insanların əzab-əziyyət çəkməsinə səbəb olmuş bir yarımadadır. Kəşmir və Dağlıq Qarabağ oxşar hallarla üzləşib. Nazir Ermənistan silahlı qüvvələrinin Dağlıq Qarabağı dərhal tərk etməsini tələb edib.

Son bir neçə aydır Ermənistanın daxili siyasətində təlatümlər yaşanır. Hazırda Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Köçaryan yenidən həbs edilib. Buna görə də Köçaryanın tərəfdarları hakimiyyət nümayəndələrinə təzyiqlər edir və məhkəmə binasının qarşısında durmadan etiraz aksiyaları keçirirlər.

Məhkəmə sistemi düzgün işləmir və islahatların aparılması üçün məhkəmələr bağlanmalıdır şəklində Paşinyan tərəfindən edilən açıqlama xalq və bəzi müxalifət nümayəndələri tərəfindən narazılıqla qəbul edilir.

2008-ci il 1 Mart hadisələri ilə əlaqədar köhnə hakimiyyət nümayəndələrindən keçmiş Müdafiə naziri Seyran Ohanyan və silahlı qüvvələrin sabiq baş qərargah rəisi, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının katibi olmuş Yuri Xaçaturovun dindirilməsi prosesi də birmənalı qarşılanmır.

Orduda ərzaq probleminin, xüsusilə də qidanın keyfiyyətinin aşağı olması hərbi hissələrdə əsgərlər və hətta yüksək rütbəli zabitlər tərəfindən narazılığa səbəb olur. Hər nə qədər N.Paşinyan D.Tonoyanla birlikdə yeni qidalarla təmin olunan hərbi hissələrə gedərək orada əsgərlərlə bir masa arxasında əyləşib yeməyin yüksək keyfiyyətindən bəhs etsələr də, çox keçmədən təxis olan əsgərlərin valideynləri bəzi erməni saytlarına zəng edib Paşinyanın yalan danışdığını, heç bir hərbi hissənin yeni qidalarla təmin olunmadığını, əksinə, yeməklərin keyfiyyətinin bərhad vəziyyətdə olduğunu bildirlər. Görünür, Paşinyan hərbi hissələrə səfər etdiyi zaman onun gəlişi ilə əlaqədar D.Tonoyan keyfiyyətli qidalarla masaları bir günlük dolduraraq onu aldadır. D.Tonoyanın Paşinyanı aldatmaqda əsas məqsədi dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin müəyyən bir hissəsini mənimsəmək, Müdafiə Nazirliyi daxilindəki korrupsioner fəaliyyətlərini daha da gücləndirməkdir. Belə ki, D.Tonoyanın bu yaxınlarda satınalmalarla bağlı tender layihələrini ləğv etməsi də ondan xəbər verir ki, o, gizli razılığa gəldiyi şirkətlərin bu layihələri qazanmasında daha maraqlıdır. Beləcə, o bu sahəni də öz nəzarətinə almış olacaq. Digər tərəfdən erməni mətbuatında yayılan məlumatlara görə Müdafiə naziri D.Tonoyan tərəfindən yeməklərin natamam təmin olduğunu əsas gətirərək bu il ərzində 28 müqavilə ləğv edilib. Belə bir qənaətə gəlmək olar ki, Tonoyan bu sahədə də onun maraqlarına cavab verə biləcək şirkətlər və sahibkarlarla işləmək niyyətindədir. Bir sözlə, D.Tonoyan Ermənistan Müdafiə Nazirliyini öz mülkiyyətinə keçirmək və ya orada öz monopoliyasını qurmaq istəyir.

Digər bir məqama diqqət yetirsək görərik ki, hər iki ölkənin Xarici işlər nazirlərinin danışıqları nəticəsində əldə olunan razılışmalara baxmayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan torpaqlarında yerləşdirilən hərbi birləşmələri orduda öz hegemonluğunu qoruyub saxlayan "Qarabağ klan"ının göstərişləriylə cəbhədə vəziyyəti daha kəskinləşdirməklə Paşinyanı çətin vəziyyətə salırlar. Bu da Paşinyanın hələ də orduya nəza-

ların maaşlarının artmasından bəhs etsə də, erməni mətbuatına daxil olan bir neçə məlumata görə hərbiçilər hələ də əvvəlki qayda ilə məvacib alırlar.

Bu kimi problemləri ört-basdır etmək və xalqın başını aldatmaq üçün D.Tonoyan və onun mətbuat sözcüsü Artsrun Hovhannisyan erməni xalqını yeni sürprizlər gözləyir kimi boş-boş açıqlamalar verirlər.

Paşinyanın göstərişlə Ermənistan parlamentində Aprel

ranması son zamanlar erməni mətbuatında Paşinyanın ehtiyat qüvvə topladığı, yenidən seçkilərə gedə biləcək kimi fikirlərin səslənməsinə gətirib çıxarıb. Paşinyan müraciət edərək Amulsar mədəninə gedən yolu açmalarını xahiş etsə də, xalq bu dəfə onun xahişinə məhəl qoymadı.

Qeyd etdiyimiz kimi, bu məsələ Paşinyan və komandası arasında anlaşılmazlıqlara səbəb olub. Belə ki, erməni mətbuatında gedən xəbərlərə gö-

ləri olan bir şəxsdir və hələ də bu əlaqələri saxlamaqda davam edən ictimaiyyət tərəfindən böyük simpatiyayla qarşılandığı və dəstəkləndiyi mütləqdir.

Erməni mətbuatında A.Vanetsyanın Paşinyanla yola getməməsinin əsas səbəbi baş nazirin ondan xidmətinə yanaşmayacaq işlər tələb etməsi göstərilir. Erməni saytlarında Vanetsyanın bundan sonra öz fəaliyyətini Paşinyana müxalif olaraq davam etdirəcəyi bildirilir.

Ermənistanın daxilində köhnə hakimiyyət nümayəndələrinin dolayı yolla göstərişləri ilə "vor zakonlar"ın fəallaşdığı, islahat müəssisələrində etirazların sayının artdığı bir vaxtda həm polis rəisinin, həm də təhlükəsizlik xidməti rəhbərinin istefaya göndərilməsinin nə qədər doğru addım olduğu şübhə doğurur.

Bu günlərdə parlamentdə polis və təhlükəsizlik sistemi ilə heç bir əlaqəsi olmayan 25 yaşdan yuxarı şəxslərin vəzifələrə təyin olunmasına icazə verilməsi haqqında qanun qəbul olunması da onu göstərir ki, Paşinyan güc strukturlarına onun istədiyi şəxslərin gətirilməsində çox maraqlıdır. Beləcə, o, keçmiş hakimiyyət qalıqlarından qurtulmuş olacağını və hakimiyyətinin tamamilə onun əlində cəmləşəcəyinə inanır.

Bu qərar özlüyündə onu göstərir ki, Paşinyanın dövlət idarəçiliyindən anlayışı yoxdur və ölkəsini tamamilə məhvə doğru sürükləmək niyyətindədir.

Yuxarıda sadalanan məqamları nəzərə alsaq, o zaman belə qənaətə gələ bilərik ki, Paşinyan "məxməri inqilab" zamanı onun yanında olanların, eyni zamanda, köhnə hakimiyyət üzvləri ilə də işləmiş və əlaqələri davam edən şəxsləri bir müddət yüksək vəzifə verməklə mükafatlandırmışdır. Görünür ki, sonradan Paşinyan artıq onlardan qurtulmaq qərarına gəlib. Növbənin D.Tonoyana da gəlib çatdığını qeyd edə bilərik. Hər halda Paşinyanın orduya nazir kimi 25 yaşında, orduyla əlaqəsi olmayan bir şəxsi gətirməsi ehtimalının da yüksək olduğunu qeyd edə bilərik.

Ölkə daxilində, hələlik, çox da geniş vüsət almayan etiraz aksiyalarının gələcəkdə geniş əhali kütləsini əhatə edəcəyi ehtimalı da yüksəkdir. Xüsusilə, Sanitek şirkətinin 900-dən artıq əməkdaşının işsiz qalması nəticəsində etiraz aksiyaları və digər bu kimi etirazlar gələcəkdə daha da böyüyərək Paşinyan üçün baş ağrısı olacağını deməkdir.

Məqalədə Ermənistan daxilində mövcud problemlər ətrafında qısa müqayisəli təhlillər aparmağa və mövcud durumdan bəhs etməyə çalışdıq. Təhlillər göstərir ki, Paşinyan hakimiyyəti tamamilə çökməkdədir, onun fəaliyyəti xalqı tənqə gətirir və gələcəkdə bu ölkənin daxilində parçalanma, hətta vətəndaş müharibəsinə gətirib çıxaracaq hadisələrin yaşanması ehtimalı yüksəkdir.

**Ehtiram AŞIRLI,
İsa ELDRÖĞLÜ**

Analitik şərh

Paşinyanın fəaliyyəti Ermənistan əhalisini tənqə gətirməyə başlayıb

rət edə bilməməsindən xəbər verir.

Belə bir sual ortaya çıxır: Görəsən, D.Tonoyan, həqiqətən, rəhbəri olduğu quruma və ya orduya nəzarət edə bilmir, yoxsa etmək istəmir? Bu gün D.Tonoyan keçmiş hakimiyyət nümayəndələri ilə əlaqələri olan və onlarla birlikdə işləyən bir şəxs olaraq tanınır. Vaxtilə Serj Sarkisyanın maraqlarına xidmət etmiş şəxs niyə yenə də ona xidmət etməsin? Ermənistanda keçirilən sorğularda D.Tonoyanın ən yüksək reytingə sahib olduğu görünür. Bu da onun daha yüksək vəzifələrə namizəd ola biləcəyindən xəbər verir. Hər halda bunu zaman göstərəcək.

Orduda baş verən özbaşınalıq, intihar, korrupsiya, cinsi və fiziki təcavüz hallarının artması, həmçinin əsgərlərin yüksək rütbəli zabitlər tərəfindən döyülərək öldürülməsi kimi hallar erməni ictimaiyyətində böyük narazılıqlara səbəb olub. Əsgər anaları övladlarını öldürənlərin cəzalandırılması, ədalətin təmin olunması üçün hökumət və Müdafiə Nazirliyinin binası qarşısında etiraz aksiyaları keçirərək Paşinyanla və Tonoyanla görüşmək istədiklərini bildirsələr də, onları qəbul etmirlər. Belə olan təqdirdə analar onların keçmiş hakimiyyətdən heç nə ilə fərqlənmədiklərini bildirirlər.

Paşinyan hər dəfə hökumətin iclaslarında hərbi qulluqçu-

döyüşlərinin araşdırılması üçün istintaq komitəsinin yaradılması onun günahkarlarının aşkar edilib cəzalandırılması və ordudakı boşluqların aradan qaldırılması deyil. Əsas məqsəd Paşinyanın Aprel hadisələrini araşdırmaqla ictimaiyyətin başını qatmaq, ordudakı köhnə rejimin qalıqlarından xilas olmaq (əsas da "Qarabağ klan"ın), ordunu tamamilə öz nəzarəti altına almaqdır. Bunları etməklə onun məqsədi xalqın yanında olduğunu və onların gözündə bir daha köhnə hakimiyyət nümayəndələrini günahkar qismində göstərməkdir.

Lakin istintaq komitəsi əsaslı faktlar əldə edə bilmədiyi üçün Paşinyan istəklərinə nail ola bilmir. Əksinə, erməni ictimaiyyətində belə bir təəssürat yaranır ki, bu komitə formal xarakter daşıyır.

Birmənalı olaraq yuxarıda sadaladığımız amillər Paşinyana mənfi bumeranq şəklində geri döndür və onun reytinginin sürətlə düşməsinə səbəb olur. İctimaiyyətdə ona olan inam günü-gündən azalır. Son zamanlar keçirilən sorğulara görə onun reytinginin 50 faizdən aşağı olduğu qeyd edilir.

Paşinyanın kreslosunun laxladığı bir vaxtda Amulsar mədəninin istismarı ilə bağlı xalq arasında narazılıqların yaranması da, bunun təmsalında parlament və hakim partiya arasında fikir ayrılıqlarının ya-

rə parlamentin vitse-spikeri, "Mənim addımım" blokunun üzvü Lena Nazaryan mədənin istismara açılması fikriylə razı olmadığını və əksini düşündüyünü Paşinyanın özünə bildirib.

Bu məsələ özlüyündə hakimiyyət daxilində istefalara gətirib çıxardı. Erməni KİV-də yayılan məlumatlara görə ictimaiyyət əgər Amulsar mədəninə gedən yolu açmasa, o zaman Paşinyan polis qüvvələrini oraya daxil edərək xalqa qarşı zor tətbiq edəcəkdir. Məhz bu səbəbdən sentyabrın 17-də Paşinyanın rəhbərliyi ilə keçirilən təhlükəsizlik şurasının iclası zamanı bu məsələ ilə bağlı Paşinyanla Valeriy Osipyan arasında gedən söhbətdən sonra polis rəisi istefa verdi.

Hakimiyyət daxilindəki istefalardan biri də Milli təhlükəsizlik xidmətinin rəisi Artur Vanetsyanın istefası oldu. Artur Vanetsyan, Davit Tonoyanla birlikdə erməni ictimaiyyəti arasında yüksək reytingə sahib olan şəxslərdən biridir. Keçirilən sorğular da bir daha onu təsdiqləyir ki, istefa verdikdən bir neçə gün sonra sorğu keçirilib və respondentlərin 57 faizi V.Arturu dəstəklədiklərini bildiriblər. A.Vanetsyanın istefa verməsinə gətirib çıxaran səbəbləri bir neçə amil üzərindən dəyərləndirə bilərik. Hər şeydən əvvəl A.Vanetsyan köhnə hakimiyyətlə əlaqə-

Cəmiyyətdə "ağ ölüm" kimi tanınan narkomaniya insan həyatında fəsadlar yaradan, bəşəriyyət üçün dövründə böyük fəsadlar verən taun xəstəliyi kimi bəla olan, irqindən, yaşından, dinindən asılı olmayaraq, bütün xalqları, millətləri düşündürən ən ağrılı problemlərdən biridir. Xalqın, millətin təhlükə mənbəyinə çevrilən narkomaniya (geniş mənada narkotizm) günümüzün sərhəd tanımayan, global xarakter daşıyan, dünyada qorxulu xəstəlik kimi hər bir insanı düşündürür. Beynəlxalq problemin həllinə xidmət edən mühüm addımlardan biri kimi, xüsusi ilə yeniyetmə və gənclər arasında maarifləndirmə işlərinin genişləndirilməsi prioritet məsələdir. Narkotik maddələrin gənclər və yeniyetmələr arasında daha çox yayılma təhlükəsini nəzərə alaraq, bir çox ölkələrdə "Narkotiksiz gələcək naminə" milli proqramların qəbulu da, təbii ki, sağlam gələcəyimiz üçün məsuliyyət hissindən yaranan vətəndaş borcudur. Bu gün biz hamılıqla dünyanı ağuşuna alan narkomaniyaya, "ağ ölüm"ə yox deyib, bu ölüm kabusuna qarşı birgə mübarizə aparmalıyıq. Müasir dövrümüzə narkomaniya insanlığa bir bələdir. Təəccüblüdür ki, bu bəlaya ilk olaraq uşaqlar yoluxur. Narkotik maddə alverçiləri uşaqları asanlıqla öz girovlarına çevirməyə nail oldular. Beləliklə, gəncliyin məhvi və ölümü üzərində özlərinə kapital toplamaq narkomaniya üçün əsas məqsədə çevrilir. Bu zaman nəinki bir ölkənin, eyni zamanda dünyanın gələcəyi təhlükə qarşısında qalır.

Narkomaniyanın daha çox yayıldığı dövrü araşdırarkən məlum olur ki, hələ keçən əsrin 60-cı illərində gənc sənət adamları arasında narkotik maddələrin qəbulu özünəməxsus həyat tərzinə çevlmişdi. Dəbə "uqramış" insanlar bunu cəmiyyətdən heç də gizlin saxlamır, əksinə, bəzən sənət uğurlarını narkotik maddələrin qəbulu ilə əlaqələndirirdilər. Bu sənətçilərin pərəstişkarları da özlərini onlara oxşatmağa çalışaraq narkotik maddə qəbul edirdilər. Həmin dövrdən xeyli vaxt keçməsinə baxmayaraq, hələ də narkomaniya ilə məşğul olanlar bu aludəçiliyin insanı ağır problemlərdən xilas etməsi kimi zərərli xülyalarını yaymaqda davam edirlər. Bəşəriyyət isə sanki "ağ ölüm" mübarizədə acizliyini göstərməkdədir.

Narkotik maddələrin gənc nəsil arasında yayılmasının qarşısını almaq məqsədi ilə dünyanın bir çox ölkələrinin qəbul etdiyi milli proqramlarda nəzərdə tutulan müdaxilə uğurla yerinə yetirilir, həyəcan təbii səsləndirilir. Qəbul edilən milli proqramlara əsasən, təhsil ocaqlarının, ictimai təşkilatların əsas vəzifələrindən biri narkomaniyaya qarşı maarifləndirmə və təbliğat işinin aparılmasıdır. Bu mübarizə işi kütləvi informasiya vasitələri, o cümlədən internet şəbəkəsi vasitəsi ilə həyata keçirilir.

Narkomaniya bəşəriyyətin ən qorxulu və təhlükəli bəlasına çevrilib. Eyni zamanda, bəşəriyyətin ən qorxulu xəstəliklərinin mənbəyi də elə narkomaniyadır. Qorxulu, ona görə ki, bu bəlaya mübtəla olanlar əksər hallarda onu dəf etməkdə aciz qalırlar. Bu, Sibir meşələrinə bənzər ki, orada yaşayan heyvanlar o bataqlığa düşür və sonra oradan çıxmaq üçün çırpınır, amma, əksinə, hər hərəkdə daha da batır. Bu da elə bir şeydir. Narkotikdən istifadə edən insan həyatı üçün həmin o bataqlıqdan heç də az təhlükəli deyil. Narkotikdən asılılıq narkotik maddələrdən bir və ya bir neçə dəfə istifadə etməklə yaranır. Tibbi təcrübələr göstərir ki, narkomaniya ilə mübarizə aparmaq çox çətinidir. O bəladan xilas olmaq çox az insana xidmət olur. Narkotikə qurşanmış

əksər insanlar isə bu bataqlıqda məhv olub gediblər.

Narkotik, ilk növbədə, narkomanın sağlamlığına ziyan vurur. Narkomaniyaya aludəçilik orqanizmin zəifləməsi, bədənə ağırlıması və fiziki gücün düşməsi ilə nəticələnir. Orqanizmin zəhərlənməsi

və narkomanlığın yayılması ilə mübarizə üzrə Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan məsələlərin həlli istiqamətində uğurlu addımlar atılır. Respublika Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Proqramının davamı olaraq 2013-2018-ci illər üçün növbəti sərəncam imzalayıb.

Sağlam cəmiyyət

Narkomaniya bəşəriyyət üçün təhlükə mənbəyidir

Bugünkü gənclik sabahımız, gələcəyimizdir. Dövlətin, millətin, xalqın gələcəyi sağlam, etibarlı gənclikdən çox asılıdır. Buna görə də gənc nəslin sağlam ruhda tərbiyəsi dövlətin və cəmiyyətin əsas vəzifəsi hesab olunur.

daxili orqanların - qara ciyər və böyrəyin zəhərlənməsinə gətirib çıxarır. Narkomaniyanın yaratdığı ən geniş yayılmış xəstəlik "Hepatit B"dir ("Hepatit B" xəstəliyi qaraciyər iltihabına səbəb olan çox təhlükəli xəstəlikdir). Ən qorxulu xəstəliklər orqanizmə qan vasitəsi ilə daxil olur və vena vasitəsi ilə qəbul olunan narkotiklərdən istifadə edən narkomanlar qan ilə tez-tez rastlaşır. Bu zaman hər bir xəstəliyə yoluxmaq olur, o cümlədən də "HIV" və "QİÇS" xəstəliyinə.

Narkotik maddələrin qəbul edilməsinin əsas dəhşətli faktı bir neçə dəfə ondan istifadə edən insanın asılılıq yaratması faktıdır. Narkotik maddəni daim qəbul edən şəxsin bədənini tələb etdiyi vaxtda qəbul etməməsi həmin şəxsə psixoloji gərginlik yaradır və əsəbləşdirir, onu narkotik maddənin tapılması və qəbul edilməsi üçün vəsait və ya imkanlar axtarmağa vadar edir. Bu şəxsin özünü əsəbi aparması və psixoz durumunda olması ətrafda olan insanlarda qorxu və diskomfort hissi yaradır. İnsan artıq heç bir işlə məşğul ola bilmir, növbəti "doza" üçün hər növ alçalmağa, iyrenc hərəkət etməyə məcbur olur. Narkotik qəbul etdikcə ədəbsizlik və yalançılıq başlayır. Bütün maraqları, ümidləri və qarşısına qoyduğu məqsədləri getdikcə sönür.

Bəşəriyyət üçün ən təhlükəli bəla olan narkomaniya ilə bağlı problemləri dünya ictimaiyyətinin diqqətində saxlamaq məqsədi ilə BMT iyunun 26-nı "Narkomaniyaya və Narkobiznesə qarşı Beynəlxalq Mübarizə Günü" elan edib. Məhz həmin gün narkomaniya ilə mübarizə ilə bağlı atılan addımların hesabı kimi dəyərləndirilir. Görülən işlər öz müsbət nəticəsinə verdikdə gələcək üçün nəzərdə tutulan perspektivlərin müəyyənləşdirilməsi üçün vəzifələr bəlli olur, daha sayə çalışmaq üçün stimül yaranır.

Yaşadığımız dövrün ən aktual, ağrılı problemi olan narkomaniya və onun fəsadlarına qarşı mübarizə ilə bağlı əhali, xüsusən də gənc nəsil arasında maarifləndirmə və təbliğat işlərinin aparılması ölkəmizdə də ümumxalq hərəkatına çevrilib. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 15 iyul 2000-ci il tarixli fərmanı ilə 2000-2006-cı illəri əhatə edən narkomanlığın yayılmasına, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin qeyri-qanuni dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə Milli Proqram qəbul edilmiş, həmçinin xüsusi Dövlət Komissiyası yaradılmışdı. Ölkə rəhbərinin imzaladığı "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi

Bu dövlət başçısının dəhşətli bəlaya qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasətin yalnız bir hissəsi kimi dəyərləndirilməlidir. Hər şeydən öncə, narkotizm və narkobizneslə mübarizə cəmiyyətin sağlamlığının qorunması zərurətindən irəli gəlir. Artıq 20 ildən artıqdır ki, Azərbaycan narkomaniyanın Yer kürəsində yayılmasının qarşısını alınmasına dair BMT-nin üç konvensiyası ətrafında dünya ölkələri ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində mübarizədə öz köməyini əsirgəmir.

Ordu sıralarında narkomaniya ilə mübarizə sağlam hərbi kollektivin formalaşması baxımından bütün kateqoriyalı komandir (rəis) heyətinin, vəzifəli şəxsin, eyni zamanda, hərbi qulluqçunun borcudur və əsas vəzifələrindən biridir. Azərbaycan Respublikasının ordu quruculuğu işində başlıca vəzifə olan yüksək döyüş qabiliyyətinə malik sağlam şəxsi heyətdən, nizam-intizamı hərbi hissə və bölmələrdən formalaşmış, müasir silah və texnika ilə silahlanmış və yüksək döyüş ruhuna malik olan Azərbaycan Ordusunun qüdrətinin artırılmasıdır.

Narkotiklə və onun törətdiyi fəsadların aradan qaldırılması ilə mübarizə uzunmüddətli, çoxşaxəli cəmiyyətin bütün sferasını, həmçinin də Azərbaycan Ordusunu əhatə edən bir prosesdir. Problemin ictimai təhlükəliliyi ondan ibarətdir ki, ordu sıralarında hərbi xidmət keçmək üçün gələn mülki həyatda narkotik maddə aludəçisi olan bir şəxs, hərbi hissənin həyata keçirdiyi funksiyalar baxımından, yəni, hər bir əsgərə şəxsi silahın verilməsi baxımından bu cür şəxslər cinayət törədən potensial namizədlər kimi birinci sıralarda yer alırlar. Bu baxımdan hərbi hissə komandantlığı, ilk növbədə, hərbi hissəyə hərbi xidmət keçməyə gələn hərbi qulluqçuların tibbi və psixoloji müayinəsinin aparılmasına, onlarla xüsusi psixoloji testlərin keçirilməsinə çox ciddi fikir verir. Hər bir yeni gələn əsgər tam şəkildə yuxarıda qeyd edilən yoxlamalardan sağlam keçdikdən sonra öz şəxsi keyfiyyətlərinə, bilik, bacarığına, fiziki durumuna və sağlamlı-

ğının vəziyyətinə görə müvafiq vəzifələrə və bölmələrə təyin edirlər.

Bu gün ordu sıralarında hərbi xidmətə yeni gələn gənc əsgərlərin formalaşması istiqamətində də həyata keçirilən tədbirlər sırasında narkomaniya ilə mübarizə işinə ordu rəhbərliyi və hərbi hissə komandantlığı tərəfindən xüsusi diqqət yetirilir. Belə ki, bütün birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində "Narkomanlığa və narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə" planları tərtib edilib. Bu tədbirlərdə hərbi hissə və bölmələrdə narkotik maddələrin qəbulunun və qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması, hərbi qulluqçuların anti-narkotik ruhda tərbiyə edilməsi, narkotik maddələrin insanın sağlamlığına vurduğu zərərər haqqında hərbi kollektivlərdə şəxsi heyət ilə ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin, kütləvi idman tədbirlərinin, ümumi və fərdi tərbiyəvi söhbətlərin, disputların, sual-cavab gecələrinin, şəxsi heyətin hərbi mütəxəssislər və həkim psixoloqlar ilə görüşlərinin keçirilməsi, şəxsi heyətin məlumatlandırılması üçün hərbi hissənin ərazisində çoxlu sayda əyani təbliğat vasitələri olan poster və banerlərin, bölmələrdə (kazarmalarda) isə müvafiq lövhələrin vurulması, narkotik maddələrin qəbulunun qarşısının alınması məqsədi ilə çoxlu sayda qabaqcıl və profilaktik tədbirləri həyata keçirir, hərbi qarnizonda hərbi hissə və bölmələrin yerləşdiyi ərazilərdə yerli icra strukturları, müxtəlif dövlət və ictimai təşkilatlar ilə elmi-praktiki konfrans və seminarların keçirilməsinə təşkil edir.

Torpaqlarımızın 20 faizdən çoxunun işğal altında olması narkomanıqla mübarizədə bəzi çətinliklər törədir. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunan Azərbaycan ərazilərində - Dağlıq Qarabağda və ona bitişik bölgələrimizdə narkotiklərin yetişdirilməsi və onun satışından əldə edilən külli miqdarda gəlirin terrorçu qrupların yaradılması və təlim keçmələrinə istiqamətlənməsi təhlükənin miqyasını daha da artırır. Bu fakt işğal altında olan torpaqlarımızın nəzarətsiz zona olduğunu təsdiqləməklə yanaşı, Ermənistanın terroru dəstəkləyən, terror təşkilatlarının fəaliyyətinə geniş meydan açan ölkə olduğuna işıq salır. Təsdiqlənmiş faktıdır ki, Ermənistan ordusunun zabitləri işğal altında olan Azərbaycan torpaqlarında yetişdirdikləri narkotik maddələrin transferi nəticəsində maddi vəziyyətlərini yaxşılaşdırırlar. Dövlət başçısı İlham Əliyev dünyanın ən nüfuzlu təşkilatlarının tribunasiından Dağlıq Qarabağın nəzarətsiz zona olduğunu bəyan etmişdir. Azərbaycan dövlətinin uğurlu siyasəti Dağlıq Qarabağ probleminin tezliklə ədalətli həllini tapacağına inamı artırır.

Narkomanlığın cəmiyyətə və insanın sağlamlığına ziyanı, bu sahədə görülən tədbirlər və onların nəticələri bəzəndə hərbi qulluqçuların mütəmadi olaraq məlumatlandırılması, ordu rəhbərliyinin Azərbaycan Ordusunda narkotiklərin və narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə işinin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində gördüyü məqsədyönlü işlər şəxsi heyətin respublika Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı ətrafında sıx birləşməsinə bir daha təsdiqləyir, eyni zamanda, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin artırılmasına, ordunun əməliyyat və döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsinə və tez bir zamanda işğal altında olan torpaqlarımızın düşmən işğalından azad edilməsinə xidmət edir.

İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsi

"İrandakı erməni diasporu Tehran ilə Bakı arasındakı münasibətlərə mənfi təsir göstərə bilməz"

İranda yaşayan erməni diasporunun fəaliyyəti Tehran ilə Bakı arasındakı münasibətlərə heç bir mənfi təsir göstərə bilməz.

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində İran İslam Şurası Məclisinin (parlamentin) deputatı, İran-Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupunun həmsədri Salman Xodadadi deyib.

O bildirib ki, İran və Azərbaycan prezidentlərinin görüşlərinin və ölkələrimiz arasında imzalanmış sənədlərin sayına diqqət yetirərsək, rəsmi Tehranın hansı dövlətlə əlaqələrini inkişaf etdirmək istəyində olduğunu görərik. Son beş ildə İran və Azərbaycan prezidentləri doqquz dəfə görüşüblər. Lakin Ermənistanın siyasi rəhbərliyi ilə yalnız iki dəfə görüş keçirilib. İran ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq haqqında 155-dən çox sənəd imzalandığı halda Ermənistan ilə cəmi 8 sənəd imzalanıb. Bundan başqa, nazirlərin və hərbiçilərin qarşılıqlı səfərləri də uğurlu olub. İran ilə Azərbaycan rəsmilərinin qarşılıqlı səfərlərinin intensivliyi rəsmi Tehranın Bakı ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi əhəmiyyət verdiyini göstərir.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinə toxunan S.Xodadadi bildirib ki, İran birmənalı olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və suverenliyinə hörmətlə yanaşır. Deyilənləri sübuta yetirmək üçün ötən ilin dekabrında İranın Sərhəd Qoşunlarının Komandanı, general Qasım Rzayinin Azərbaycanla səfərdə olarkən verdiyi bəyanatı xatırlamaq kifayətdir. General rəsmi şəxslərlə görüşdən sonra bəyan etdi ki, "İran Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və ədalətli mövqeyini dəstəkləyir". Cari ilin yanvarında isə Azərbaycana səfər edən İran Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, general Məhəmməd Baqerinin də bənzər bəyanatını qeyd etmək lazımdır. M.Baqeri bəyan edib ki, "İran hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib".

"Bütün bunları nəzərdən keçirdikdən sonra deyə bilərik ki, İrandakı erməni diasporunun fəaliyyəti heç nəyi dəyişməyəcək. Bu fəaliyyət İran-Azərbaycan münasibətlərinə mənfi təsir göstərmək iqtidarında deyil. Ermənistan sadəcə olaraq, İranın qonşusudur.

Biz hər zaman Azərbaycan Respublikasının yanında, Azərbaycan Respublikası bizim qəlbimizdədir. Azərbaycanın inkişafı bizi sevindirir və heç bir dövlət ölkələrimiz arasındakı qardaşlıq münasibətlərini poza bilməz", - deyə S.Xodadadi vurğulayıb.

Ön xətdə, səngərlərdə məni həmişə əsgərlərin nə düşüdükləri də düşündürüb, necə düşüdükləri də. Məni də səngərlərdən həmişə əsgərlərin işıqlı düşüncələri uğurlayıb.

Bu səngərlərdə ötən söhbətlərimizdə eşitdiklərimizi xatırlayıram və əmin oluram ki, əsgərlər mənə Vətənə ad olan disputda yenə gözəl könlü xoşluğu yaşadacaqlar. Bu ovqat içində xatırlayıram ki, hər atalar sözünün öz yozumu, öz mahiyyəti var. Atalar sözlərinin əksəriyyətinin fəlsəfi mahiyyəti düşüncələrə hopmaqla bu günü sabahlar üçün yaşatmaq idi. Yeniyetməliyimdə atamdan bir atalar sözü eşitmişdim: "Torpaq deyir: öldür məni, dirildim səni". Maraqlandıq, öyrəndik ki, yozumu beləymiş: məni sidq ürəklə, sevvə-sevə əkib-becərsən, sənə bol ruzi-bərəkət verərəm. Sonralar yaddaşıma "Kitabi-Dədə Qorqud"-dan da yozumu mahiyyətində olan bir kəlam hopmuşdu: "Torpağı qorumadınsa, əkib-becərməyə dəyməz". Bu iki kəlam arasında ruhi, mənəvi bir yaxınlıq, məzmun baxımından eynilik var.

"Sizin hərbi xidmətinizdə, sizin nəzarətinizdə olan mövqelərdə döyüş növbətçiliyi aparən əsgərlərlə də səmimi söhbətlərimiz çox olub. O söhbətlərin qələbə ovqatı bizim, bizim təmsalımızda ictimaiyyətin Böyük Qələbəyə inamını daha da artırır. Həmin söhbətlərdə eşitdiklərimə əsaslanıb deyirəm ki, əsgərlər bu iki kəlamın mahiyyətini gözəl dərk ediblər. Yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığa malik olan Azərbaycan əsgərinin Vətən sevgisi, dövlətə, dövlətçiliyə sədaqəti "Torpaq deyir: qoru məni, yaşadım səni" kimi gözəl bir kəlam yaradıb - ön xətdə "N" hərbi hissəsində əsgərlərə belə deyirəm. Onu da deyirəm ki, bu kəlam ilk dəfə sizin şahidliyinizlə eşidilir. Bu səslənmiş, həm də belə səsləniş hamımıza könlü xoşluğu verir..."

"Öldür məni, dirildim səni" deyən torpaq nədən, "Qoru məni, yaşadım səni" deməsin? Onu duymağı bacarmalısan. Onu sevirənsə, ürəyində bu kəlmələri də eşidəcəksən. Səhv etməmiş ki? - soruşuram. Ani sükutdan sonra "Yox, səhv etməmişəm", - cavabını eşidirəm.

"Səni yaşatmaq üçün qoruyuruq, Ana Torpaq!" kəlamından danışacağıq. Bu kəlamı sizin əsgər yoldaşlarınızın, sizin hərbi xidmətdə mənasibətiniz yaradıb, mən həm sevgilərə, qürurla, həm də məsuliyyətlə sözlə çevirmişəm.

"Torpaq deyir: qoru məni, yaşadım səni" kəlamının zabitləri də, əsgərləri də düşündürdüyünü hiss etmək çətin deyil. Onu da hiss edirik ki, hamı nəse demək istəyir..."

Sükutu zabit İmadəddin İsgəndərov çilikləyir:

- Min illərlə Azərbaycanda torpaq sevilmə, sevilə becərilib. Folklorşünaslığımız təsdiqləyir ki, torpağın adından deyilən "öldür məni, dirildim səni" kəlamı da o çağlarda yaranıb, holavaları, əkinçi nəğmələrini yaradanlar yaradıb.

- Onlar yaradıb, biz yaşadıq, - deyirəm. Zabit sözümə qüvvət kimi deyir ki, bu, bizim mənəvi borcumuzdu. Xalqımız min illəri belə yaşayıb.

Mən zabit İmadəddin İsgəndərovun, zabit mənim sözümə necə söykək olursa, əsgər Abdulla İsrəfilovun dedikləri də zabitin sözlərinə elə söykək olur:

- Bu, əsrlərdi milli mentalitetimizin tərkib hissəsi kimi yaşanılmaqdadı.

- Xalqı xalq kimi formalaşdırın həm də budur, - zabit Əkbər İmanovun sözü əsgərin də, mənim də sözümə

hər qarış torpağa Vətən deyib qoruyur", - Elnur Namazov belə deyir.

Əsgərlərin ovucunda torpaq görünür.

"Əsgərlərin hər ovuc torpağı da Vətən bilir, Vətən!", - deyirəm.

Zabit İmadəddin İsgəndərovun qüruru yerə-göyə sığmır:

- Bayaq tarixi şəxsiyyət kimi Dədə Qorqudu, tarixi ədəbi

Ön xətdə disput

"Səni yaşatmaq üçün qoruyuruq, Ana Torpaq"

söykək olur, - Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin hərbi hissədə təcrübədə olan kursantı Fərman Hacıyevə qüruru da, fikrinin fəlsəfəsi də ürəyimi dağa döndərir.

- Fərman, - deyirəm. - Zabitin də, sənənin də dediklərin Vətən sevgisindən düşən işığın sözlə ifadəsidi.

Fikrimi yenə bir az əvvəl kəlmələri hər birimizə könlü xoşluğu olan Fərman tamamlayır:

- Bu kəlamı biz vətəndaşlığa epiqraf kimi yaşadacağıq. Bizdən sonra xidmət edəcək əsgərlər də belə yaşadacaq.

Fərmanın fəallığı da, dediyi kəlmələr də zabitə duyğulandırır, əsgər yoldaşlarının düşüncələrini "tərpədir".

Əsgər Şükür Xanbabayev deyir:

- Tarixdən oxumuşuq, öyrənmişik ki, min illər əvvəl torpağa sərhəd düşəndən, qəbilələr, tayfalar xalq kimi formalaşandan sonra əraziyə, yəni, torpağa görə döyüşlər, müharibələr olub. Dediğiniz kəlamı hamımız o dövrlərdə Azərbaycana görə qılınc çalanların vəsiyyəti bilirik. Fərman bu fikrin təsdiqi kimi əsrlərin o üzündə qalmış tariximizi, o tarixi qılıncı yazanları yada salır...

Əsgər Cavidan Hacıyev Şah İsmayıl Xətəini xatırladır, "Səfəvilər dövründə əli qılınc tutanların hamısı torpağı qoruyurdu. Dövlət ona görə güclü idi", - deyir.

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qürurla dediği "Azərbaycan güclü dövlətdir və onun güclü ordusu vardır" kəlamını hər birimiz qürurla yaşadıq. Dövlətimiz həm də ona görə güclüdür ki, hərbiçilər torpağın "qoru məni, yaşadım səni" kəlamını aydınlığıyla eşidir,

abidə kimi "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanlarını xatırladınız. Əsgərlərimiz də bilir ki, insan yaşadıqca, yaşa dolduqca müdrikləşir, aqilləşir. Torpağın "Məni qoruyun, sizi yaşadım" deməsini duymaq da, bu kəlamı Dədə Qorqudun öyüdləriylə Dədələşənlərin nəsihəti bilmək də azərbaycançılıq və vətənpərvərlikdi, vətənsəvərlikdi. Azərbaycan əsgəri məhz bu mənəvi zənginliklə xidmət edir.

1993-cü ilin yayında Zəngilanda ezamiyyətdəydim. Əsgərlərin əhatəsində ağacların xırda budaqlarını tərpədən xırda meh əsirdi. Əsgərlərdən biri otluğa dirsəklənmişdi. Ovucunda torpaq olduğu gözümün əşgəri həmişə torpağı duyuma görə ona yaxınlaşmışdım. Mehrlə soruşmuşdum:

- Nə düşünürsən, əsgər?

Əsgər bir anlığa duruxmuşdu və məni heyrləndirən bir tərzde "Torpağı düşünmürəm", - demişdi...

Aradan illər keçsə də, yaddaşımda yaşayan bu söhbəti də xatırladım və "Azərbaycan əsgəri həmişə torpağı düşünə-düşünə qoruyub, qoruya-qoruya düşüb", - deyirəm. Əsgərlərin baxışını bəyaz məmnunluq bürüyür, yəni, haqlısan...

- Torpağı qoruyanlara əsgər, müharibədə döyüşçü deyirlər. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsi müharibə şəraitinə düşdü. Ordumuz yaranandan əsgərlərimiz döyüşçü olub. Əsgərlərimiz, əsgərləşən mülki vətəndaşlarımız torpağı tərk etməli deyil, həm də ruhuyla qoruyub. Dediğiniz o kəlamın mahiyyəti o vaxtlar da vətəndaşların döyüş əzminə, qələbə ruhuna döndür. Döyüşənlər "Torpaq uğrunda ölənlərsə, Vətəndi"

- düşüncəsiylə döyüşüblər...

"Səni yaşatmaq üçün qoruyuruq, Ana Torpaq!" etirafında, etiraf-sevgiyə, bu düşüncənin davamı deyə bilirik, deməliyə də", - zabit Əkbər İmanovun səsinə könüləyətli bir ehtiram da var, inam da. Xatırlayıram ki, bayaqdan bəri eşitdiyimiz fikirlərin hamısı elə bu biçimdə olub; hər kəlmədə sevgi, hər kəlmədə inam....

Şəhər qəhrəmanları xatırlanır: Əlif Hacıyev, Ramiz Qənbərov, Yusif Mirzəyev, Vəzir Orucov, Şirin Mirzəyev, Rəsim İbrahimov, Etibar Hüseynov, Mübariz İbrahimov, Raquf Orucov, Samid İmanov, Çingiz Qurbanov,... Bir məqamdan duyğulanırıq: xatırlananlar təkcə qəhrəmanın ad-soyadıyla deyil, onun qəhrəmanlığını yaşadan hadisələrlə, faktlarla qoşa xatırladırlar. Əsgərlərimizin qəhrəmanlarımızı tanıdılması səviyyədə tanınması eşidənə əsgər kəlməsi qədər qürur verir: əsgərlər yeniyetmə olanda haqqında eşitdiyi qəhrəmanları hərbi xidmətdə daha əhatəli tanıyırlar. Zabitə tanırıq. Əsgərlərə deyirəm ki, qəhrəmanları torpaq uğrunda mücahid bilib xatırlamağınız, onların qəhrəmanlığının mahiyyətini dərk edib xatırlamağınız sizin mənəvi zənginliyinizdi. Döyüş hazırlığınızı tamamlayan mənəvi-psixoloji hazırlığınız məhz bu zənginlik əsasında formalaşır.

Əsgər Elvin Məmmədov da söhbətə - disputa qoşulur:

- Babam söz düşəndə deyirdi ki, qəhrəmanlıq qəhrəmanlardan öyrənilir. Torpağı qoruyanların, torpaq uğrunda şəhid olanların hər biri hər birimiz üçün bağır basdıqımız ömür yiyəsidir.

Əsgər Cahid Həkimov əsgər dostunun fikrini belə tamamlayır:

- Yəni, torpağı qorumaq nümünəsidir.

Söz sözü çəkir. Vətən deyirik, Vətən eşidirik.

Əsgərlərin tarixi keçmişimizə, dövlətçilik tariximizə bələdliyinə, məntiqi və milli-xəlqi düşüncəsinə, heysiyyətli təhlilinə, bu təhlili ümumiləşdirmə cəhdinə görə valideynlərinə və müəllimlərinə, onların bu qabiliyyətlərini məqsədyönlü şəkildə azərbaycanlılığı işığında inkişaf etdirdiyinə, formalaşdırdığına görə zabitlərə ictimaiyyətin kifayət qədər səmimi minnətdarlığı düşür. O minnətdarlıq həmişə eşidilib, həmişə eşidiləcək...

Əsgərlər gah göy üzünə, gah qarşı tərəfə, gah da ovucладыğı torpağa baxırlar. Müqəddəsliyi əsgər ovcunda daha mötəbərliklə hiss edən torpaqdan üzülməyən məzmunlu baxışlardan "Sən bizi yaşadasan deyə yox, səni yaşadaq deyə qoruyuruq, Ana Torpaq!" kəlmələri oxunur. Düzümü oxuyuram?, - soruşuram. Əsgərlərin hamısı coşqu ilə "Əlbəttə!", - deyirlər...

Disputun tələblərinə belə asanlıqla uyğunlaşmaları təkcə dünyagörüşün genişliyi deyil, hadisə və faktları nəzərdə tutulan məqsədlə, konkret olaraq disputun mövzusu ilə əlaqələndirmə bacarığını da təsdiqləyir. Disput onu da təsdiqləyir ki, əsgərlərimiz torpağın səsinə uca ruhların arzuladığı, istədiyi səviyyədə eşidir...

Rəşid HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

"Pəncə-3" antiterror əməliyyatı zamanı yeddi PKK terrorçusu məhv edilib

Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin İraqın şimalında həyata keçirdiyi "Pəncə-3" antiterror əməliyyatı zamanı PKK terror təşkilatının yeddi üzvü zərərsizləşdirilib.

Bu barədə Türkiyənin Milli Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Məlumatda bildirilir ki, Haftanın bölgəsində keçirilən əməliyyat nəticəsində terrorçulara aid sığınacaqlar məhv edilib.

İslam İnqilabından sonra İrən ilk dəfə regionun iki ən böyük dövləti ilə birlikdə hərbi təlimlər keçirəcək

İrən İslam İnqilabından sonra İrən ilk dəfə olaraq regionun iki ən böyük dövləti ilə birlikdə hərbi təlimlər keçirəcək.

Bu barədə İrən silahlı qüvvələrinin baş qərargahının beynəlxalq məsələlər idarəsinin rəisi Qədir Nizami məlumat verib.

O bildirib ki, yaxın gələcəkdə İrən Çin və Rusiya ilə birlikdə Hind okeanı və Oman dənizində birgə hərbi təlimlər keçirəcək.

Onun sözlərinə görə, gələn həftə bir neçə region dövlətinin müdafiə nazirləri Tehrandə görüşəcəklər. Digər qonşu dövlətlər də üçtərəfli təlimdə iştirak edə bilərlər.

Xatırladaq ki, adı çəkilən dövlətlər birgə hərbi təlim keçirmək razılığına, ABŞ-ın Yaxın Şərqdə hərbi kontingentinin sayını artırmaq qərarından sonra gəliblər. Qeyd edək ki, Saudiyyə Ərəbistanının ən böyük - "Səud Aramco" neft zavodunun partladılmasından sonra ABŞ öz müttəfiqini qorumaq üçün Yaxın Şərqdəki hərbi bazalarını möhkəmləndirmək qərarına gəlib. Bu barədə ABŞ Prezidenti Donald Tramp bəyanatla çıxış edib.

İraqda avtobusun partladılması nəticəsində ölənlərin sayı 12-yə çatıb

İraqın Kərbəla şəhərində avtobusun partladılması nəticəsində azı 12 nəfər ölüb. Bu barədə "Reuters" agentliyi İraq təhlükəsizlik xidmətinə istinadən xəbər yayıb. Daha əvvəl "PressTV" 9 nəfərin öldüyünü bildirib.

Partlayış nəticəsində, həmçinin bir neçə nəfər xəsarət alıb. Lakin onların səhəti barədə məlumat daxil olmayıb. Regiondakı qruplaşmalardan heç biri hadisənin məsuliyyətini öz üzərinə götürməyib.

Ermənistanda qubernator köməkçisi ordu zabitini döyərək öldürüb

Ermənistanın Vayots Dzor vilayətinin qubernator köməkçisinin başçılıq etdiyi quldur dəstəsi Yexeqnadzor rayonunda ordu podpolkovnikini öləndək döyüb. Vilayətin qubernatoru Trdat Sarkisyanın özünün də bu qətlə əli olduğu bildirilir. Respublika prokurorluğunun məlumatına görə, zabitə döyərək öldürən qubernator köməkçisi Arutyun Qriqoryan həbs edilib, amma onun reisi hələ azadlıqdadır.

Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan bildirib ki, istintaq davam etdiyinə görə geniş açıqlama vermək istəmir. O əlavə edib ki, hüquq-mühafizə orqanları zabitə qətlə yetirən vəzifəli şəxslərə qarşı istintaqı ədalətli aparacaq və təqsirkarlar öz cəzalarını alacaqlar.

Qubernator Trdat Sarkisyan isə bu insidentə əli olduğunu inkar edib. Onun sözlərinə görə, özü hadisə yerində olmayıb və bunu ətrafdakı kameraların qeydləri də sübut edir. Qubernator əlavə edib ki, podpolkovnik fiziki cəhətdən güclü olub və onun köməkçisini təqib edərkən pilləkəndən yıxılıb.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Hərbi sahədən yazan jurnalistlərin bir qrupu cəbhəboyu zonada olub

Müdafiə Nazirliyinin dəstəyi, "Dinc Dünya" Araşdırma Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Konflikt jurnalistikası məktəbinin (KJM) təşəbbüsü ilə hərbi sahədən yazan jurnalistlərin bir qrupu sentyabrın 21-22-də cəbhəboyu rayonlara səfər edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə jurnalistlərin Xocavənd rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Eyvaz Hüseynov ilə görüşü olub.

Görüşdə E.Hüseynov Ermənistanın ölkəmizə qarşı təcavüzü, münafiqənin tarixi kökləri, Ermənistan silahli birləşmələri tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin işğal edilməsi, həyata keçirilən soyqırımı və etnik təmizləmə aktları, Dağlıq Qarabağ ərazisində azərbaycanlılara qarşı törədilmiş erməni vəhşilikləri, münafiqənin müharibəyə çevrilməsi mərhələləri barədə ətraflı məlumat verib. O, 2016-cı ildə Aprel döyüşlərində düşmən üzərində qazanılan tarixi qələbənin əhəmiyyətindən danışdı, ordumuzun daha böyük zəfərlər qazanacağına əminliyini ifadə edib.

İcra başçısı jurnalistləri maraqlandıran sualları cavablandıraraq.

Sonra jurnalistlər ön xətdəki "N" hərbi hissəsi ilə tanış olublar.

Jurnalistlərə hərbi hissənin tarixi, keçdiyi döyüş yolu, burada yaradılan xidməti

və sosial-məişət şəraiti barədə məlumat verilib. KİV nümayəndələri əsgər yataqxanaları, tibb məntəqəsi, ideoloji otaq, məişət otağı, yeməxana, hamam, əşya anbarı, avtopark və döyüş texnikası üçün saxlanclar, bölmələrin istifadəsindəki döyüş texnikaları və silahlara baxış keçirib, şəxsi heyətin həyat və məişət şəraiti ilə maraqlanıblar.

Səfər çərçivəsində Ağdam rayonuna gələn jurnalistlər Rahib Məmmədov adına Döyüş Şöhrəti Muzeyini ziyarət ediblər.

Muzeyin direktoru Sahib Məmmədov bildirib ki, muzey Ağdam rayonunun cəbhə xəttində yerləşən Məhərrizli kəndində fəaliyyət göstərir. Əsasən Qarabağ döyüşlərində şəhid olmuş Vətən övladlarına aid eksponatların sergiləndiyi muzey ziyarətçilərin böyük marağına səbəb olub. Muzey 1990-cı ildə Məhərrizli kənd

sakini Rahib Məmmədovun şəərəfinə yaradılıb.

Qeyd edilib ki, Rahib Məmmədov 1987-ci ildə hərbi xidmət keçdiyi Gürcüstanın Xobi rayonunun Çaladidi kəndində böyük fədakarlıq göstərərək, təbii fəlakət zamanı 28 sakini seldən xilas edib və qəhrəmanlıqla həlak olub. Ölümündən sonra "Qırmızı Ulduz" ordeninə layiq görüldü. Əvvəllər yalnız R.Məmmədovun şəxsi əşyalarının nümayiş olunduğu muzeydə hazırda iki minə yaxın eksponat sergilənir. Onların əksəriyyəti 1992-1994-cü illərdə Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş Vətən övladlarına məxsus geyim, foto və digər əşyalardır. Buradakı "Vətən fədailəri", "Rahib Məmmədov", "20 Yanvar" guşələri, Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarının şəkilləri, kitab, qəzet və jurnallar, şəhidlərə məxsus müxtəlif əşyalar, geyimlər, bədənlərin

dən çıxarılmış güllə və mərmiləri, 1992-ci ildə yaralı əsgərlərimizin daşındığı xərek, düşmən tərəfindən atılmış top mərmisi və digər eksponatlar ziyarətçilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Burani digər muzeylərdən fərqləndirən əmil eksponatların əksəriyyətinin özünəməxsus tarixçəsinin olmasıdır. Məsələn, burada nümayiş olunan əsgər çəkmələri Qarabağ döyüşlərində şəhid olan Samir Abdinova məxsusdur. O, Xocalı faciəsi zamanı mühasirədə olan sakinləri xilas edərkən çəkmələrini soyuqdan donmaqda olan Elyana Hümətovaya geyindirib. Sonradan E.Hümətova həmin çəkmələri muzeyə təqdim edib.

Hərbi sahədən yazan jurnalistlər səfər çərçivəsində cəbhəyanı kəndlərdə əhalinin yaşayışı, rayon ərazisində aparılan tikinti-quruculuq işləri ilə də tanış olublar.

Hərbi texnikalar, silahlar

Bell AH-1 "Cobra"

"Cobra" (ingiliscə Cobra, ümumqoşun indeksi AH-1, istehsalçı zavod indeksi Bell Model 209) 1960-cı illərin əvvəllərində Amerikanın Bell Helikopter Tekstron şirkəti tərəfindən hazırlanıb. Bu helikopter dünyada ilk seriyalarla layihələşdirilmiş döyüş helikopteridir. "Cobra" hazırda da bir çox dövlət və ölkələrdə baş verən münafiqələrə iştirak etməkdədir.

Helikopterinin oturmaqçaları, bort kabinəsi, mühərrikinin bütün yan hissələri möhkəm zirehlənib. Onun asılqanının dörd tərəfində müxtəlif növlü silah quraş-

dırmaq olar. 4 ədəd TOW TƏİR-dən tutmuş 8 ədəd AGM-114 Helifire (AH-1W və AH-12)-ə qədər.

"Cobra"-nın heyəti iki nəfərdən ibarətdir. Helikopterinin uzunluğu 13,59 metr, daşıyıcı vintin diametri 13,41 metr, hündürlüyü 4,09 metr, maksimal uçuş çəkisi 4535 kiloqramdır. Bell AH-1 "Cobra" Avro Laykominq T53-L-703 markalı güc qurğusu ilə təchiz edilib. Mühərrikinin gücü 1690 at gücündədir.

Helikopterinin sürəti saatda 315 kilometr, kreyser sürəti saatda 240 kilometr təşkil edir. Praktiki uzaqlığı isə 510 kilometrdir. Qalxma tezliyi saniyədə 8,22 metr təşkil edir.

"Cobra"-nın silahlanması idarə olunan AGM-71

TƏİR-i, 1x7,62 mm, 1x40mm və ya 2x40 mm atıcı silah-top daxildir.

"Cobra"-nın TH-1G Huey Cobra, AH-1G Huey Cobra, AH-ES(-E), AH-1S(-F) kimi modifikasiyaları da

mövcuddur ki, onlar ayrı-ayrılıqda müxtəlif təyinatlı və müxtəlif silahlanma ilə təchiz edilib.

Hazırladı:
Svetlana YUSUBOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

İdman

Gimnastımız Mixail Malkin Rusiyada dünya kuboku yarışlarında qızıl medal qazanıb

Rusiyanın Xabarovsk şəhərində batut gimnastikası və tambling üzrə dünya kuboku yarışları keçirilib.

Turnirin tambling üzrə yarışlarında yeganə təmsilçimiz Mixail Malkin ən yüksək göstəricini əldə edib. Belə ki, M.Malkin bütün rəqiblərini geridə qoyaraq 76.300 xalla qızıl medala sahib olub.

Güləşçilərimiz Cəbrayıl Həsənov və Şərif Şərifov dünya ikincisi olub

Qazaxıstanın Nur-Sultan şəhərində keçirilən güləş üzrə dünya çempionatı sona çatıb.

Mübarizəyə səkkizdəbir final mərhələsindən qoşulan Cəbrayıl Həsənov (79 kq) Ukrayna güləşçisini yenərək dördüdəbir finala adlayıb. Bu mərhələdə yerli idmançıya da qalib gələn güləşçimiz yarımfinala vəsiqə qazanıb. Təcrübəli güləşçimiz slovakıyalı rəqibin də öhdəsindən gələrək ardıcıl ikinci dəfə dünya çempionatının finalında iştirak hüququ qazanıb. Ötən il finalda qarşılaşdığı Kayl Daykla üz-üzə gələn C.Həsənov amerikalı rəqibinə məğlub olaraq növbəti dəfə gümüş medal qazanıb.

Şərif Şərifov (97 kq) təsnifat mərhələsində Koreya güləşçisini üstələyib. Olimpiya, dünya və Avropa çempionumuz Ukrayna güləşçisinə də qalib gələrək adını dördüdəbir finala yazdırıb. Titullu pəhləvanımız Elizbar Odikadzeni üstələyərək yarımfinala yüksəlib və bununla da olimpiyada lisenziyanı təmin edən ilk sərbəst güləşçimiz olub. Yarımfinalda olimpiya və iki qat dünya çempionu Kayl Snayderdən güclü olan Ş.Şərifov olimpiya çempionu, dəfələrlə dünya və Avropa çempionu olmuş Abdulləşid Sadullayevlə qarşılaşıb və həlledici görüşdə uduzaraq gümüş medala sahib olub.

Azərbaycan karateçiləri "Urmia Open" turnirində 6 medal qazanıblar

Azərbaycan karateçiləri İranın Urmia şəhərində ənənəvi beynəlxalq turnirdə 6 medal qazanıblar.

Turnirdə Ramil Baxşəliyev (14-15 yaşlı yeniyetmələr, 52 kq) və Hüseyn Hüseynzadə (16-17 yaşlı gənclər, 76 kq) qızıl medal qazanaraq fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar. Digər karateçilərimizdən Azər Tapdıqlı (14-15 yaşlı yeniyetmələr, 63 kq) gümüş, Tural Balcanlı (kata), Ruslan Qafarlı (14-15 yaşlı yeniyetmələr, 57 kq) və Emin Nazarov (14-15 yaşlı yeniyetmələr, kata) isə bürünc mükafat qazanıblar.

Cüdoçumuz Daşkənd "Qran-Pri"-sində gümüş medal qazanıb

Sentyabrın 22-də Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə keçirilən cüdo üzrə "Qran-Pri" turniri başa çatıb.

Beynəlxalq yarışın son günü Azərbaycan millisi üçün uğurlu olub. Kişilər arasında 100 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparən təmsilçimiz Zelim Kotsyoyev Ukrayna, ABŞ və Belarus cüdoçularını məğlub edərək finala çıxıb. Həlledici qarşılaşmada rusiyalı Kazbek Zankışiyevə uduzan idmançımız gümüş medala layiq görüldü.

Xatırladaq ki, bu Azərbaycan millisinin Daşkənd turnirində qazandığı ikinci gümüş medalıdır. Mötəbər yarışın ilk qadın cüdoçumuz Leyla Əliyeva "Qran-Pri"-də 2-ci yeri tutub.

Özbəkistanda dünyanın 70 ölkəsindən 421 cüdoçu qüvvəsini sınayıb.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şofaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şorq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

baş leytenant
Orxan HÜSEYNLİ

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinedarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisensiya № 361
Sifariş № 595
Nüsxə 3950